

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
KATEDRA I ZAKŁAD HIGIENY
ul. Mikulicza-Radeckiego 7
50-345 Wrocław
tel. 71 784 01 05, 71 784 15 02
faks: 71 784 15 03

Sylabus na rok akademicki: 2021/2022
Cykl kształcenia: 2020/2021-2024/2025

Opis przedmiotu kształcenia													
Nazwa przedmiotu	STOMATOLOGIA SPOŁECZNA		Grupa szczegółowych efektów uczenia się										
			Grupa zajęć			Nazwa grupy							
			G			Prawno-organizacyjne aspekty medycyny							
Wydział	Lekarsko-Stomatologiczny												
Kierunek studiów	lekarsko-dentystyczny												
Poziom studiów	X jednolite magisterskie												
Forma studiów	X stacjonarne X niestacjonarne												
Rok studiów	II			Semestr studiów:		X zimowy							
Typ przedmiotu	X obowiązkowy												
Język wykładowy	X polski												
Liczba godzin													
Forma kształcenia													
	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytoryjne (CA)	Ćwiczenia kierunkowe - niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie kierowane (SK)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:													
Katedra i Zakład Higieny													
Kształcenie bezpośrednie		35											
Kształcenie zdalne													
Cele kształcenia:													
C1. Znajomość podstaw higienicznego trybu życia, nauki, pracy, znajomość zasad higieny rąk.													
C2. Znajomość podstaw epidemiologii, mierników stanu zdrowia populacji, rodzajów badań epidemiologicznych, wyprowadzania wniosków z obserwacji epidemiologicznych.													
C3. Znajomość znaczenia promocji zdrowia i profilaktyki chorób w zdrowiu publicznym, znaczenie szczepień ochronnych. Znajomość, rozumienie zjawisk z dziedziny zdrowia środowiskowego i epidemiologii środowiskowej (zależność dawka-efekt, dawka-odpowiedź, ocena ryzyka).													
C4. Znajomość epidemiologii chorób infekcyjnych i cywilizacyjnych (w tym m.in. próchnicy, chorób układu krążenia, nowotworów) – Świat a Polska.													
C5. Znajomość wskaźników demograficznych, ich wpływu na występowanie zjawisk zdrowotnych w populacji oraz na podejmowanie działań profilaktycznych.													
C6. Znajomość zasad racjonalnego żywienia i znaczenia diety w profilaktyce i rozwoju chorób (w tym szczególnie chorób jamy ustnej).													

		przewlekłych niezakaźnych, tj. odpowiednia dieta i aktywność fizyczna	
G.W16.	Zna zasady epidemiologicznego opracowania ogniska choroby zakaźnej.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiów pisemnych oraz na egzaminie potrafi omówić zasady postępowania w przypadku wystąpienia ogniska epidemicznego.	SE
G.W17.	Zna zasady planowania i ewaluacji działań profilaktycznych.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiów pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie, np. omawia różne metody działań profilaktycznych i sposoby ich oceny.	SE
G.W19.	Potrafi wymienić zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w stomatologii.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiów pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie, np. określa przyczyny i skutki zakażeń szpitalnych, podaje zasady i etapy higienicznego mycia i dezynfekcją rąk oraz najczęściej popełniane błędy, zasady utylizacji odpadów; podaje zasady profilaktyki na stanowisku pracy stomatologa.	SE
G.W20.	Zna zasady postępowania w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego, wytycza cele nadzoru i kontroli epidemiologicznej w konkretnie opisanych sytuacjach.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiów pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie, np. zinterpretować podane dane, podać wnioski, określić cele nadzoru i kontroli epidemiologicznej.	SE
G.W21.	Potrafi wymienić źródła stresu i wskazać możliwości ich eliminacji.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiów pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienia, np. źródła stresu	SE

		w zawodzie lekarza stomatologa, zna konsekwencje stomatologiczne długotrwałego stresu u pacjenta, potrafi wskazać możliwości leczenia.	
G.U12.	Umie rozpoznawać czynniki szkodliwe i uciążliwe w miejscu pracy, zamieszkania lub nauki.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiiw pisemnych oraz na egzaminie wskazuje, podaje czynniki szkodliwe i uciążliwe w środowisku człowieka.	SE
G.U13.	Potrafi ocenić poziom zagrożeń dla zdrowia wynikających ze stanu powietrza, wody, gleby.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiiw pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienia, np. na podstawie norm czystości wody/powietrza/gleby potrafi określić stopień zagrożenia zanieczyszczeniami środowiska.	SE
G.U14.	Potrafi potwierdzać i wykluczać związek czynników środowiskowych z etiologią choroby zawodowej.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiiw pisemnych oraz na egzaminie wskazuje czynniki ryzyka chorób, dla podanych danych szacuje ryzyko: oblicza ryzyko względne, bezwzględne, iloraz szans, ryzyko przypisane ekspozycji oraz podaje interpretację uzyskanych wyników.	SE
G.U15.	Zna zasady profilaktyki i promocji zdrowia w obrębie jamy ustnej, umie przekazać pacjentowi potrzebne informacje w zakresie promocji zdrowia jamy ustnej.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiiw pisemnych oraz na egzaminie podaje profilaktykę i promocję zdrowia w obrębie jamy ustnej.	SE
G.U16.	Nabył umiejętność przekazywania pacjentowi informacje na temat czynników ryzyka i sposobów zapobiegania najczęstszym chorobom społecznym w Rzeczypospolitej Polskiej.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwiiw pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienia, np. wskazać czynniki ryzyka i zasady	SE

		profilaktyki najczęstszych chorób jamy ustnej w Rzeczypospolitej Polskiej	
G.U17.	Interpretuje podstawowe wskaźniki epidemiologiczne, definiuje i ocenia rzetelność i trafność testów stosowanych w badaniach przesiewowych.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienia, np. ocenia rzetelność i trafność testów epidemiologicznych i na tej podstawie interpretuje przedstawiane wyniki badań przesiewowych.	SE
G.U18.	Konstruuje plan badań epidemiologicznych, określa ich cel, zbiera informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych. Planuje działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie, np. na podstawie podanych danych wskazanego celu badań potrafi zaplanować odpowiednie badanie epidemiologiczne.	SE
G.U19.	Potrafi przeprowadzić dochodzenie epidemiologiczne.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienia, np. dla wybranych przykładów potrafi określić źródła, przyczyny, mechanizm oraz drogi szerzenia chorób.	SE
G.U20.	Potrafi pracować z zachowaniem zasad ergonomicznej organizacji pracy.	Podczas zajęć pokazuje, że potrafi pracować z zachowaniem zasad ergonomii.	SE
G.U21.	Przestrzega zasad pracy z materiałem biologicznym i zakaźnym, przestrzega zasad segregacji i utylizacji odpadów medycznych.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie, np. przedstawia zasady pracy z materiałem zakaźnym i biologicznym, określa przyczyny i skutki zakażeń szpitalnych, podaje zasady i etapy higienicznego mycia i dezynfekcji rąk, zasady	SE

		utylizacji odpadów szpitalnych. Na ćwiczeniach praktycznych potrafi przeprowadzić prawidłową procedurę mycia/dezynfekcji rąk.	
--	--	--	--

* WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe-niekliniczne; CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; PP - zajęcia praktyczne przy pacjencie; LE - lektoraty, WF - zajęcia wychowania fizycznego; PZ - praktyki zawodowe; SK - samokształcenie kierowane, EL - E-learning.

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta
1. Godziny w kontakcie bezpośrednim:	35
2. Godziny w kształceniu zdalnym:	0
3. Godziny indywidualnej pracy własnej studenta:	65
4. Godziny samokształcenia kierowanego:	0
Summaryczny nakład pracy studenta:	100
Punkty ECTS za przedmiot:	4.0

Treść zajęć:

Seminaria

1. Higiena i promocja zdrowia, cele i zadania epidemiologii – podstawowe pojęcia. Podział nauk epidemiologicznych. Mierniki zdrowia populacji. Zjawiska demograficzne.
2. Epidemiologia i profilaktyka próchnicy i innych chorób jamy ustnej.
3. Typy badań epidemiologicznych (badanie opisowe, analityczne: ekologiczne, kliniczno-kontrolne, badanie przypadków, kohortowe; badania eksperymentalne) – przykłady badań związanych ze stomatologią. Potencjalne błędy w badaniach epidemiologicznych.
4. Epidemiologia chorób przewlekłych niezakaźnych (choroby układu krążenia, nowotwory).
5. Zasady higieny żywności i żywienia. Obliczanie zapotrzebowania energetycznego, podstawowa i ponadpodstawowa przemiana materii. Rola składników pokarmowych. Dieta a profilaktyka i rozwój chorób jamy ustnej.
6. Higiena psychiczna: stres, jego źródła i sposoby eliminacji; higiena snu, uzależnienia. Choroby społeczne: nikotynizm, alkoholizm, narkomania (rozpoznawanie, skutki zdrowotne, leczenie i profilaktyka).
7. Znaczenie biologiczne wody. Niedobór wody na świecie – statystyka. Zanieczyszczenie wód – czynnik chorobotwórczy. Szkodliwość czynników biologicznych i chemicznych w ściekach. Uzdatnianie wody, wskaźniki stanu czystości wód – interpretacja wyników badań.
8. Epidemiologia środowiskowa. Środowisko i zdrowie. Ekspozycja i dawka. Zależność dawka-efekt, dawka-odpowiedź, ocena ryzyka. Czynniki specyficzne w epidemiologii środowiskowej i w medycynie pracy.
9. Ćwiczenia z umiejętności korzystania z literatury medycznej. Styl życia i dieta (choroby układu krążenia, nowotwory, próchnica, choroby przewodu pokarmowego). Samodzielne zdobywanie i prezentowanie wiedzy z zakresu dietetyki, higieny i profilaktyki zdrowotnej).
10. Epidemiologia chorób zakaźnych.
11. Kolokwium.
12. Środowisko mieszkaniowe. Zanieczyszczenia wewnątrz pomieszczeń. Podstawy zagrożeń zdrowotnych związanych ze środowiskiem mieszkaniowym (lub/i pracowniczym). Zespół chorego budynku i schorzenia związane z budownictwem.

13. Choroby zawodowe, w tym związane z wykonywaniem zawodu lekarza dentysty.
14. Zakażenie szpitalne – epidemiologia. Zasady higieny stanowiska pracy w zawodach medycznych, szczególnie osób pracujących w gabinecie stomatologicznym. Higiena i mycie rąk. Mycie i dezynfekcja rąk. Choroby brudnych rąk.
15. Kolokwium poprawkowe, odrabianie zaległości.

Literatura podstawowa:

1. *Stomatologia Społeczna*, pod red. Pawlas K., Konopka T., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2020.
2. *Epidemiologia w zdrowiu publicznym*, pod red. Bzdęga J., Gębska-Kuczerowska A., Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Lublin, 2010.
3. *Higiena*, pod red. Karczewski J. K., Wydawnictwo Czelej, Lublin, 2002.

Literatura uzupełniająca i inne pomoce:

1. *Podstawy epidemiologii*, pod red. Beaglehole R., Bonita R., Kjellstrom T., Instytut Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera, Łódź, 2006.
2. *Podstawy epidemiologii, wprowadzenie i metody oraz materiały ćwiczeniowe*, Jędrzychowski W., wyd. N, Kraków, 1993.
3. *Zagrożenia zdrowia publicznego*, Denys A., wyd. Wolters Kluwer Polska, Kraków, 2015.

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do przedmiotu)
Zaliczenie przedmiotów obowiązkowych z I roku takich jak:
Anatomia prawidłowa, Ergonomia stomatologii.

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu:

1. Aktywność w czasie zajęć i podczas pracy w grupach.
2. Zaliczenie wszystkich przeprowadzonych kartkówek /również tych niezapowiedzianych/.
3. Zaliczenie kolokwium (pisemne) – pytania otwarte i pytania o charakterze otwartego testu typu: wymień, zdefiniuj pojęcie, wyjaśnij, uzupełnij zdanie. Zadania problemowe, zadania rachunkowe (np. obliczanie zapotrzebowania energetycznego i współczynników stosowanych w epidemiologii), interpretacja uzyskanych wyników i danych źródłowych.
4. Przygotowanie i wygłoszenie przynajmniej 1 referatu (prezentacji) na dany temat.
5. Egzamin pisemny (test) – zaliczenie na ocenę pozytywną.

Ocena:	Kryteria oceny z egzaminu
Bardzo dobra (5,0)	Prawidłowa odpowiedź na co najmniej 90% pytań testowych. Bardzo dobra znajomość zagadnień przedstawionych na seminariach oraz w podręcznikach literatury podstawowej i uzupełniającej. Swobodne poruszanie się w obszarze problemów z dziedziny stomatologii społecznej, higieny i epidemiologii. Rozumienie i umiejętne wyjaśnianie zależności między określonymi czynnikami (czynnikami ryzyka), a występowaniem określonych zjawisk zdrowotnych. Interpretacja danych źródłowych i sprawne rozwiązywanie bardziej skomplikowanych zadań i problemów.
Ponad dobra (4,5)	Prawidłowa odpowiedź na co najmniej 85% pytań testowych. Bardzo dobra znajomość zagadnień przedstawionych na seminariach oraz w podręcznikach literatury podstawowej i uzupełniającej. Dobre rozumienie zjawisk z dziedziny stomatologii społecznej, higieny i epidemiologii. Właściwa interpretacja danych źródłowych oraz sprawne rozwiązywanie zadań i problemów.

Dobra (4,0)	Prawidłowa odpowiedź na co najmniej 75% pytań testowych. Dobra znajomość zagadnień przedstawionych na seminariach oraz w podręcznikach literatury podstawowej i uzupełniającej. Właściwa interpretacja danych źródłowych oraz rozwiązywanie większości zadań i problemów.
Dość dobra (3,5)	Prawidłowa odpowiedź na co najmniej 70% pytań testowych. Znajomość zagadnień prezentowanych na seminariach i wiedzy przedstawionej w pozycjach literatury podstawowej w stopniu dobrym. Umiejętność interpretacji danych źródłowych i rozwiązywanie podstawowych, prostszych zadań i problemów.
Dostateczna (3,0)	Prawidłowa odpowiedź na co najmniej 60% pytań testowych. Znajomość zagadnień prezentowanych na seminariach i wiedzy przedstawionej w pozycjach literatury podstawowej w stopniu dostatecznym. Umiejętność rozwiązywania i interpretacji podstawowych, prostszych zadań i problemów.

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot:	Katedra i Zakład Higieny
Adres jednostki:	ul. Mikulicza-Radeckiego 7, 50-345 Wrocław
Numer telefonu:	71 784 15 02
E-mail:	wl-10@umed.wroc.pl

Osoba odpowiedzialna za przedmiot:	dr hab. Paweł Gać, prof. UMW			
Numer telefonu:	71 784 15 01			
E-mail:	pawel.gac@umed.wroc.pl			
Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia:				
Imię i nazwisko:	Stopień / tytuł naukowy lub zawodowy:	Dyscyplina naukowa:	Wykonywany zawód:	Forma prowadzenia zajęć:
Paweł Gać	dr hab.	nauki medyczne	Nauczyciel akademicki, Kierownik Jednostki	Seminarium
Iwona Markiewicz-Górka	dr	nauki medyczne	Nauczyciel akademicki	Seminarium
Aleksandra Jaremków	dr	nauki o zdrowiu	Nauczyciel akademicki	Seminarium
Martyna Hajac	dr	nauki medyczne	Nauczyciel akademicki	Seminarium
Marek Tradecki	dr	nauki medyczne	Nauczyciel akademicki	Seminarium
Karolina Czerwińska	lekarz	nauki medyczne	Doktorant	Seminarium
Aleksandra Żórawik	lekarz	nauki medyczne	Doktorant	Seminarium
Adrian Martuszewski	lekarz	nauki medyczne	Doktorant	Seminarium

Data opracowania sylabusa

30.06.2021

Imię i nazwisko autora (autorów) sylabusa:

dr hab. Paweł Gać, prof. UMW

Podpis Kierownika/ów jednostki/ek

Prowadzącej/yh zajęcia

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
KATEDRA I ZAKŁAD HIGIENY
Kierownik

dr hab. n. med. Paweł Gać, prof. uczelni

Podpis Dziekana wydziału zlecającego przedmiot:

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
WYDZIAŁ
LEŻNARSKO-STOMATOLOGICZNY
DZIEKAN

prof. dr hab. Marcin Mikulewicz

